ג' לענייס וד' לנעל הבית °וכ"ה לים להו רומין: **ב לגפה.** פי' הר"ב גדר מבנים קדושת וכ"פ הר"ם. וכ"פ עוד הר"ב בכלאים פרק ב' ובפרק ד' דעדיות מבל במשנה ג' פ"ב דמליעה מפרש

°**בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵינוֹ שִׁכְחָה**ג. **וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, שִׁכְחָה**ד: **ב** הָעֹמֶר שֶׁהוּא סָמוּךְ **לַגָּפָה**ה **וְלַגָּדִישׁ, לַבָּקָר וְלַכֵּלִים**ו, **וּשְׁכָחוֹ, °בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים,**

ולעמירים: **ב לגפה.** גדר מבנים קדושת זו על זו בלא טיט: **ולכלים.** כלי הממריסה: **בית שמאי אומרים אינו שכחה.** פלוגתייהו דבית שמאי ובית הלל בעשה שהחזיק בו

ציונים

שכחה. מיי' פ"ה מהל' מת"ע הל"ז: **ב השומר.** עדיות סס מסנה ד'.

שינויי נוסחאות

ב לגפה ולגדיש נד"ם לגפא ולגדר.

תום' רעק"א

[בש"א ראה בעמ' הקודם]

[אות נט] בתוי"ט ד"ה **ואחד. וב"ה לית להו רואין.** מזה משמע דה"ה אפילו אם הוא יותר מד' קבין הוי שכחה (מדכתב) כיון דלית להו רואין. אולם הרמב"ם בפ"ה הי"ז מהמ"ע כתב דביותר מד' קבין לא הוי שכחה. וכבר תמה המ"ל בזה. והרע"ב פ"ד מ"ג דעדיות כתב ג"כ כהרמב"ם: **ב** [אות ס] **ב"ש אומרים אינו שכחה.** בר"ש הביא קושיית הירושלמי והתנן העומר שהוא סמוך לגפה שהוא חומר לעניים. ותני להו במקולי ב"ש בעדיות. וכתב הר"ש לא מצאנוה בעדיות ופלוגתא בעומר של ד' קבין שנויה שם עכ"ל. ותמהני הלא לפנינו שנויה היא בעדיות פ"ד מ"ד ואולם קשה אירושלמי אמאי לא פריך נמי מעומר של ד' קבין שהיא בעדיות במשנה הקודם למשנה דגפה. וביותר קשה דתחלה פריך הירושלמי ממשנה דהפקר לעניים ואח"כ ממשנה דגפה והשמיט בבא האמצעי דא' של ד' קבין למפרך ממנה וצ"ע.

תוספות אנשי שם

דקתני דוקא הוא דמיעט ילפי' ב"ח. וממקרא זה נמי יליף ב"ח ממיעוט דועטפתה כמ"ש התוי"ט אפכא. ועם למחוה על הר"ב דנקט תלת הר"י ותלת כלי"ל ועוד ים למחוה על התי"ט דלא הרגיש בזה ולא עוד אלא דכתב שמירת הירושלי' סתם גלי פירוש שכתוב בו השני לשיות אחרים שלא כתבם הר"ב תלת הר"י ותלת כלי"ל. ואילו לא הייתי מפרשים כמ"ש והוא מפי הר"ם מיוסד על הירושלי'. הרי לנו קושית מפורסמת דתרי טעמי נין לב"ה ל"ל כו' ע"ש שהתירץ. ומיבעית שהר"ם פי' כן הירושלי'. וכן משמע שם דל"י ור"ל פליגי דת"ל מבין ליכל התמני' מסיע ל"ל עד שיופקר אף לעשירים כשמיטה. דהפקר לאדם ולא לבהמה ליאכל ולא לעובד כוכבים לעניי אותה העיר ולא לעניי עיר אחרת [אלא דוקא אלא כלומר לבני אותה העיר. ותע"פ שלכל הפקיר נקט עניים משום דסמוכת לפי שרואה עורך עניים עשה. ר"ם] פלוגתא דל"י ור"ל. על דעתיה דר"י הפקרו הפקר אע"ג דלא דמי לשמיטה שהיא אף לבהמה. על דעתיה דר"ל אין הפקרו הפקר דבעינן דומיא דשמיטה. ולפ"ז ודאי דקשה על הר"ב. אבל בירושלי' מסיע ל"ר לא [כלו' ר' אילא ול' הירושלי' משום] בפירוש פליגין ר"י אמר הפקרו הפקר ור"ל אמר אין הפקרו הפקר ע"כ. ובדברים הללו לר' הר"ם מתפרשין כפשטן דפירוש פליגין ר"י ור"ל ומה נורך לך להוציאו מפשטן ומדיוקא. אבל הר"ב וכן הרמב"ם שממנו העתיק הר"ב ס"ל דבמתני' קאמר וכי בפירוש פליגין כו' ופליג אר' אבין. ולית ליה להמניא תלוק זה בין ר"י ור"ל דלא בפירוש פליגין ר"י הפקרו הפקר וכו' וכיון שכן טפי ניחא לן למימר דליכא בייניהו פלוגתא כלל אלא מר פריש טעמא דב"ש ומר פריש טעמא דב"ה. ואין להקשות דתרי טעמי ל"ל דהסיק אינה אלא דמיירי לדמות מצינו אבל לעולם עיקר טעמא דב"ש דילף מפתה וכ"ה מסמיטה. ודומה לדבר זה ממש מ' בריש ברכות בירושל' בפלוגתא דר' ור"י דמה מסמהות הוי לילה כ' חזקיה ור' בא אר' חמר טעמא דר' מלות לילה כו' ומבירא חמר טעמא דר"י דאם האשמורת כו' והדר קאמר מה מקיים רבי טעמיה דר"י כו' מה מקיים ר"י טעמיה דבבי כו' דוק שהוא ממש דומה בדומה לב"ד. והר"מ והר"ב פי' בהך סברא דבסכי מ"ל לתוק לר"י לומר דלסיומא בעלמא נקט כשמיטה (ש"ל). ד"ה **ואחד כו'. ל"ל רואין.** ע' תוי"ט בשם המל"מ. מ"ה לענ"ד דהר"מ ס"ל כדעת הרמב"ד בעדיות שם (ע"ש פי' בירושלמי) דטעמא דב"ש מפני שהוא מקוים בין שאר העמרים. כיון שהוא גדול כ"כ שיכול לעשות ממנו ד' עומרין ולעולם דעתו עליו מפני גדלו וא"כ בשני עומרים ובכה ד"ק שייך תשובת מכמיס וביותר מד"ק בשומר מ' יכול להיות דמודו ב"ה דהוי מקויים וכן מלמעי בשם פה"ם. ב בר"ב ד"ה **בש"א כו' פלוגתייהו כו'** פי' הרמב"ן של הר"ב הוא פי' הרמב"ם והר"מ שבתוספתא והפי' שאחר הוא פי' הר"ם והר' יהושע שם והוכח בם' מ"ם כאן. ומשמע מד' הר"ב דלפי' הם שהוא פי' הר"מ בעומר שלא החזיק בו כלל ב"ע הוי שכחה. וג' בתוספתא בדברי ר"מ מודים בשלו שהן שכחה וכ"ה ג' הר"ם ולא כג' שלפניינו שאין שכחה. ומ"ם הר"מ בפי' וז"ל וכבר בארנו בגמ' שהם לפ שאין בשלהם מן המשנה הזאת שאינו שכחה וכו'. ר"ל שלא נאלנו לומר שאינו שכחה אלא מודו ב"ה דהוי שכחה ולא נאלנו כלל כמקום העומר להוליכו כו'.

פירוש המשניות להרמב"ם

שמאי מי שהפקיר לאדם ולא לבהמה לישראל ולא לנכרים לעניי אותה העיר ולא לעניי עיר אחרת שכל זה הפקר ואינו מחוייב במעשרות. **ב גפה.** הוא שער (המגולה) [והעגולה] והוא ממלת ויגיפו הדלתות (נחמיה ז). **גדיש.** הוא ציבור העמרים. **ולכלים.** כלי חרישה. וכבר בארנו בגמרא שהם לא נחלקו כנראה מן המשנה הזאת (שאינו) [שהוא] שכחה אבל נחלקו כשיקח העומר להוליכו (במדינה) [ממקום למקום] ונתנו באחד מן המקומות הנזכרות ושכח אותו שב"ש אומרים

מלאכת שלמה

מלה וכב"ח ע"כ. וגם רד"ק ז"ל כ' בפי' הנביאים גבי מת זדוך שאמר מלאך לדוד דמרגס יומתן בקרנותך פי' פקרנותך ע"כ. **ובה"א שכחה.** אבל יתר על ד' לאפי' ב"ה מודו שאינו שכחה וכן אם היו של שני שני קבין ואחד יתר על שמנת קבין אינו שכחה. **ב לגפה.** פי' הרמב"ם ז"ל שער*) העגולה ממלת יגיפו הדלתות וכן פי' ג"כ בערוך. וכ"ע ז"ל פי' במניעה פ"ג סי' ג' פירוש אמר ע"ם. **בש"א אינו שכחה.** פלוגתייהו דב"ם וב"ה וכו' לעון ר"ע ז"ל. אמר המלקט לעון המוספתא זה כך הוא מ"ר מלעזר שאלתי את ר' יהושע על אלו שהעמרים נאלנו ב"ם וב"ה אמר לי החורה הזאת על אלו העומר הסמוך לגדיש לנקר ולכלים ושכחו. וכשבאתי ושאלתי את ר' אליעזר אמר לי מודים הם שאין שכחה ועל מה נחלקו על העומר שהחזיק בו להוליכו לעיר ונתנו בבד גפה או בבד גדיש שבש"א אינו שכחה מפני שזכה בו ובה"א שכחה. וכשבאתי והלימתי את הדברים לפני ר"א בן עזריה אמר לי אלו הדברים שנאמרו למשה מסיני והרמב"ם ז"ל משמע שהפסק כפי הכרעתו של רבי"ע אבל ר"ר שמעון ז"ל פי' כפשטא דמתני' ור' יהושע היא ע"ם. וז"ל פי' הם' ר"ר שלמה שיריליי"ו ז"ל. בֶּקֶר בית שעומדים שם הבקר המוחזקת. בֶּקֶר גרסינן והוא בית בקרות בשקל שמם. ולכלים בית לכלים שבריכין לעבודת השדה ב"ם שבני המקום המסויים הוא כל מד מהני ועתיד לזכרו ולא הוי שכחה ומי שבא לבד הגת תמנן לך' בפ' כל זית כל זית ש"ל שם כגון במקומו שהוא עומד בבד הגת או בבד

מלאכת שלמה

ג. **חזקי לטעמייהו (א) לקמן מ"ה. דג' שכחה. אבל ד' אינו שכחה ואית להו הכא רואין כאילו מחלקה לד': ד.** לית להו רואין: **ה.** גדר מבנים בלי טיט. וי"ם דר"ל שהניחו במקום הגפת הלחת: **ו.** כלי מחריסה שבשדה:

ירושלמי תפארת ישראל בועז

פ"ו **(א)** בר"ש [לק' במ"ב] הבית קושית הירוש' והתנן העומר שסמוך לגפה הוא חומר לעניים. ותנא לה במקולי ב"ש בעדיות. וכ' עלה רבינו הגדול הגאון מהו' עקיבא איילנ"ש. [בפות ס'] וז"ל ואולם ק' הירוש' אמאי לא פריך נמי מעומר של ד' קבין וכו' ול"ע עכלה"ט. **נאום** תרגם דיומת. לא שמיה. בוודאי קושית רבינו חזקה היא עד מאוד. ומאן נגר ובר נגר דיפרקיני' למחז בדק הבית אצר בידו הגדולה לרסיסים ומדיח לגזיזי' וקס והבית בצע"ג. אולם רוח בעלי הניקמני להצדיק דברי הירושלמי הקדושים. ואומר דל"מ הי' נ"ל דלהך גי'. להכי לא מייתי הירושלמי הך מתני' דמ' של ד' קבין. משום דהך מלתא דב"ם תליא בפ"ה דג' שכחה ד' אינם שכחה בירושל' הכא והתם מתמרי ב"ה לעניים וא"כ

משנה ראשונה

בש"א אינו שכחה. וה"ם אם כל העמרים של קב קב ושנים הם של שני קבין אינו שכחה לב"ם וכ"ם הוא להא מדוק העומרים יפה כאו של בעה"ב כלקמן מ"ו. וכן אם יש שם אחד של מרובה קבין וכלנו שנים של קב קב ושכח כולם לב"ם כולם אינם שכחה לדיהבו לסברי מרובה אינם שכחה והאיכא מרובה דעומר זה מלטרף אע"פ דבלא השלמה אין בו שכחה מ"מ עומר הוא ומלטרף. וה"ם לסברת הרמב"ם אליבא דב"ה בעומר שהוא יותר מחרובה מלטרף עם שנים קטנים שבלנו והוו שלשה ואינם שכחה. כ"ז העלה הרב מלמה לחלן שם. **ב לגפה.** פי' הר"ב מבנים קדושת זו ע"ג זו בלא טיט וכ"כ הר"ם. וא"כ כל הני דחשיב אינם מחוברים ובירו' אמר ברש הכא דבר תלוש בבד מחובר. ולכן נראה כפי' הרמב"ם שהוא שער המגולה מלשון יגיפו הדלתות ע"כ וכן פי' הלחם"ב ד"ה דעדיות: **בש"א אינו שכחה.** פי' הלחם שבתב הר"ב דמייתי בהחזיק לכתורה הוא תמוה מידי החזיק קתני ואם דעתו דמתני' חסורי מחסרת מי דתקן לכך כיון דלפי פי' השני ומעמירים. חסורי מחסרת מי דתקן לכך כיון דלפי פי' השני

להוליכו לעיר ונתנו בגד הגפה או בגד הגדים וכמו סס, שבית שמאי אומרים אינו שכחה שהרי זכה בו: **ובית הלל אומרים שכחה.** והא דתנן לקמן במתניתין העומר שהחזיק בו להוליכו לעיר וכמו מודים בית הלל לבית שמאי שאינו שכחה, זהו כשלא הניחו אלא על הגפה או על הגדים. פירוש אחר, בית שמאי אומרים אינו שכחה אפילו בעומר שלא החזיק בו כלל לא הוי שכחה, דהואיל והניחו אלא דבר המסויים עמיד לזכרו, ובית הלל אומרים שכחה כל זמן שלא החזיק בו ומודים בית הלל שאם החזיק בו ואחר כך שכחו והגדים דבר שהוא מסויים ואינו ממרין שאינו שכחה.

אֵינוֹ שִׁכְחָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים,

כפירוש רש"י להתם: **ובית הלל אומרים שכחה.** וכתב הר"ב והא דתנן לקמן ומודים ב"ה לבית שמאי שאינו שכחה זהו כשלא הניחו אלא על הגפה וכו'. והן דברי הרמב"ם. °וטעמא מיהא למימר דכשלא הניחו אלא על מ' מדברים הללו אע"פ שכשהניחו אלא דבר מסויים אף על פי שהחזיק בבר להוליכו לעיר הוי שכחה. שקובעים דושכחת על ידי עצמך ולא בשיש דבר הגורם השכחה אע"י שהחזיק בו ולא הניחו אלא דבר מסויים גרם לו שכשהו וכיוצא בזה תרתה במשנה ד' במה שכחתמי שם נס"ד. ובירושלמי וקשיא לב"ש הגפה

ציונים

שכחה. מיימוני שם הל"ג.

חידושי מהרי"ח

פ"ז ב [תוי"ט ד"ה] **וב"ה אומרים כו' וכתב כו'. והן דברי הרמב"ם כו' עכ"ל.** ול"נ שספרת התוי"ט גמגום ודוחק וגם סברות הפוכות מפי' אחר דהיינו סברת הר"ש וגם מהרמב"ם בפי' אין הכרח כלל ע"ש אדרבה שהרמב"ם בחבורו כמו שמביא הר"ב לקמן בעצמו כתב הסברא איפכא כמ"ש אע"פ שהניחו סמוך לגפה וכו' הרי זה שכחה נמצא זהו רבותא מה שהניחו אצל דבר מסויים ואפ"ה שכחה ולא שזהו גורם השכחה כסברת הרב תוי"ט וגם הר"ב לא הזכיר כלל דבר מסוים רק סתם ול"נ פשוט שספרת הר"ב ממש כמו סברת הרמב"ם והוא זה בשלמא כשהחזיקו להוליכו אל העיר ושכחו שם במקומו נמצא לא בטלה חזקה שלו וזכה בו ולא הוי שכחה. אבל אם אח"כ אחר שהחזיק נתנו בצד הגפה נמצא בטלה חזקתו הראשונה כי זה שנתנו בצד הגפה מסתמא לא היה בדעתו להוליכו תיכף לעיר ולכן הוי שכחה לב"ה וזהו שדייק הרמב"ם בחבורו וז"ל אבל אם נטלן ממקום למקום פי' ממקום חזקתו והניחו במקום אחר אע"פ שהניחו כו' הוי שכחה וק"ל.

תום' רעק"א

[אות סא] בתוי"ט ד"ה **וב"ה. וטעמא איכא למימר.** והמל"מ כתב הטעם דכשנתנו אצל דבר המסויים הוי כחוזר מדעתו הראשונה וכאילו לא נטלו להוליכו לעיר אלא להניחו במקום אחר ידוע. מש"ה אם שכחו אח"כ הוי שכחה. אבל כל שלא הניחו במקום ידוע עדיין כונתו הראשונה במקומה עומדת. אלא דלפי שעה הניחו במקום אחר דאי לא לאיזה תכלית נטלה ממקום זה והניחה במקום אחר. מש"ה לא הוי שכחה.

תוספות אנשי שם

בסה"ד **ומודים ב"ה שאם החזיק בו כו'.** עי' במל"מ שתמה על פי' זה דלא שייך לומר ומודים אלא בדבר הדומה למה שנתלקו אבל הכא אין שום הדמות כלל ז"ש משום דמה שנתלקו הוא מטעם מי שהיבי גפה וגדים דבר מסויים או לפ"ש מהני דבר מסויים לשכחת העומר. אבל בהחזיק בו להוליכו לעיר טעמא הוא משום דזכה בו ולא שייך לומר שכח ומודים. ע"ש. תוי"ט ד"ה **ובה"א בו' וטעמא איכא למימר בו'**. ע' בתור"ע בסה המל"מ. וכטעמא דידיה משמע מדברי הר"ב והר"מ שנתנו בטעם דב"ש דאינו שכחה שהרי זכה בו ואילו להמ"ט בטעם דהשכחה ע"י דבר הגורם. וע' במל"מ שם שכתב וז"ל ועדיין לא נתקררה דעתי בכל מ"ש דאין יהיה ההנחה אצל מקומות אלו סגי שיהיה שכחה ע"כ.

כיון דדייקינן מהך מתני' דמ' אל ד' קנין. הא ג' אפילו מפורדין אינו שכחה לב"ה. דלב"ש הו"ל שכחה כמ"ש. להכי לא מתסב לב"ה תומר מכל לד. מדמשמע מהך מתני' לב"ה נמי קולא לבעה"ב גג' מפורדין. משמ"כ מתני' דגפה ודאי הוא תומר לב"ה לבעה"ב מכל לד. ובני הבחור המופלג החרוץ כ"ה ברוך יאסף שליט"א תי'. לפמ"ש רמל"מ פ"ה הי"ז ממ"ש. למה דקיי"ל דעומר שהוא יתר מד"ק אינו שכחה. מ"כ אם שכח ג' עומרים.

משנה ראשונה

הסכים ר"ג לפרש מתני' כהמפרש ר"י משום שהוקשה לו אי טעמא דב"ש הכא משום דדבר המסויים עמיד לזוכרו וכההיא דרפ"ו וב"ה ס"ל אם שכח מחובר בגד מחובר מקרי מסויים אבל עומר להכא תלוש להתם דוקא מחובר בגד מחובר מקרי מסויים אבל עומר להכא תלוש בגד מחובר לגמרי לית ליה הכי אלא דלב"ש אפילו הכי הוי שכחה כיון שהעומר תלוש ותלוש בגד מחובר לגמרי הוי מסויים. ואי לרבותא דב"ש אי מתייצב ליתני גם ופקלה ונקר ומשום דהוי כעין כח להיזקא. מ"מ לא מתייצב ליתני גם ופקלה ונקר וכלים דשמעי' דבותא לתרוייהו לב"ש אפילו נקר וכלים מקרי מסויים ולב"ה אפילו גם ופקלה לא הוי מסויים גבי עומר. ולמאי מני גפה וגדים. וממוך זה הכריח ר"ג דאין לפרש טעמא דהכא כההיא דרפ"ו. והולרך לפרשה דנהחזיק בו מחלה מיירי. ויש לדקדק לפברת ר"ג דמשום שהחזיק וזכה בו אמאי ב"ש לא הוי שכחה. הא אמרי' בפ"ק דב"מ דף י"ג דזכות ולבסוף שכוח בשבה לא הוי שכחה. והיינו כשזכות בשעה שהשכחה מתחלת והיינו בשעת עמור כדאמרי' פ"ד מ"ו שאין השכחה אלא בשעת העמור וכ"כ התוס' דהוי זכות גמורה שעה שהשכחה הפועלים מקרי זכות ולבסוף שכוח ואם שכח גם הוא בשעה שהשכחו פועלים הוי שכוח מעיקרו. אבל אם זכות הוא בשעה שהפועלים זוכרין אין זה זכות ולבסוף שכוח דאל"כ לא מצינו שכחה לעולם לכשהשבחו מלאכה עומרין יאמר יזכה לי שדי עכ"ל. כוונתם דבשעה שהתחילו הפועלים לעמר אם זכות הוא עומר זה שהפועלים שכחוהו ואמ"כ שכחו גם הוא היינו זכות ולבסוף שכוח אלא הוי שכחה. אבל קודם שהתחיל לעמר דאין אם תורת שכחה אין זו זכירה שא"כ לא מצינו שכחה שיאמר קודם שעת העמור יזכה לי שדי. ולפ"ז הא דקתני לקמן במתני' העומר שהחזיק בו להוליכו לעיר ושכח אינו שכחה היינו שהחזיק בו בשעת עמור. והשתא לקמבת ר"ג דפליגתא ב"ש וב"ה להכא נמי בהחזיק בו מתחלה מיירי. והיכי דמי אי בהחזיק בשעת עמור פשיטא אלא הוי שכחה להא היינו זכות ולבסוף שכוח. ומ"ע דב"ה לאמרי הוא שכחה. ואי אלא בשעת עמור החזיק אלא בלוט הוא ומ"ע דב"ש. ואין לומר דלעולם בשעת עמור ובב"ה היינו טעמא משום שהניחו בגד הגפה הוא הגורם שיהא שכחה כמ"ש תוי"ט דהוי שכחה גמורה ולא ע"י דבר הגורם השכחה. וזה תימה להא בשכחה גמורה נמי אמרי' זכות ולבסוף שכוח אינו שכחה. והכי"ב במשנה למלך נתן טעם אחר כשנתנו אצל הגפה מתבטלה כוונתו מה שהחזיק להוליכו לעיר שהרי לא לעיר הוליכו אלא לגפה ולגדים והוי כעטלו ליתנו בשדה ממקום למקום אלא שכחה גמורה הוי. אבל כשלא הניחו אצל גפה נתקיימה מחשבתו דעדיין כוונתו להוליכו לעיר אע"פ שהניחו במקום אחר בשדה אינו אלא לפי שעה דאל"כ לאיזה תכלית הוליכו ממקום למקום כיון שאין אחד מהם מקום מסויים כמו גפה או גדים עכ"ד. ומלבד שדוחק הוא התילוק בעצמו לא נהירא כלל דאין החזיק להוליכו לעיר ואין נטלו ממקום למקום בשדה כל שלא שכחו כיון דדייקינן מהך מתני' דמ' אל ד' קנין. הא ג' אפילו מפורדין אינו שכחה לב"ה. דלב"ש הו"ל שכחה כמ"ש. להכי לא מתסב לב"ה תומר מכל לד. מדמשמע מהך מתני' לב"ה נמי קולא לבעה"ב גג' מפורדין. משמ"כ מתני' דגפה ודאי הוא תומר לב"ה לבעה"ב מכל לד. ובני הבחור המופלג החרוץ כ"ה ברוך יאסף שליט"א תי'. לפמ"ש רמל"מ פ"ה הי"ז ממ"ש. למה דקיי"ל דעומר שהוא יתר מד"ק אינו שכחה. מ"כ אם שכח ג' עומרים.

זכור קריין ביה. וכן משמע פשטא דתלמודא אם בב"מ שאומר יודע אני בעומר זה וכמה לו שהיה. ואם יש מילוק בזה נראה שהוא מטעם אחר שאם נתכוון להוליכו לעיר הוי כמעמר למקום שהוא גמר מלאכה וכשהניחו אמ"כ בשדה וכשכחו הוי כמו ממנו ולגורן שאין לו שכחה בפ"פ לעיל. אבל נטלו ממקום למקום בשדה הרי עימר למקום שאין גמר מלאכה ויש לו אמ"כ שכחה ממנו ולגורן והייט דוקא אם מתלת נטילתו היה ליתנו בשדה במקום אחר אבל כשמתלת נטילתו היה להוליכו לעיר והניחו במקום אחר בשדה כבר מתלת העמור היה למקום גמר מלאכה ושוב אין לו שכחה ומ"כ אפילו הניחו אמ"כ בגד הגפה וגדים מאי הוי כבר עימר מתלה למקום גמר מלאכה. ועוד אמאי נימא כשהניח בגד הגפה נטלה ממשכחו וישיילים מה בעתו אם חזר בו. **ולבן** נלע"ד להא דר"ת מוקי לפלוגתייהו הכא בהחזיק בו מתחלה אינו ענין כלל להחזיק לגמרי להתם בהחזיק בשעת עימור ולכך לכ"ע אינו שכחה. והכא בהחזיק שלא בשעת עימור לחזקה זו לאו כלום הוא והלכך הוי שכחה לב"ה. ונעמא דב"ש הכא דמיירי שנתנו בגד הגפה ובגדים לסימן שלא יסכח בשעת עמור ליטלו ואעפ"כ שכחו ומ"ל לב"ש דהוי כמו תוסס בשכחתו כיון שהיה בדעתו עליו קודם עמור וגם הניחו בגד המסויים שלא ישכחהו תוסס הוא זה ודמי כאילו הניחו בביתו קודם העמור כיון שהפירשו מן שאר העומרים שלא יהא בכלל העמור שלא ישכחהו ומ"כ הוי הנחתו בגד הגפה כדאמרי' בפימיה ובכל מקום שהוא כהי הוא שלו ואין בית תורת שכחה. וחה דלא כדעת הר"ב והרמב"ם שהנחת בגד הגפה והגדים משום ב"ה מני לה. דלהדיא לב"ה בלאו הכי הוי שכחה כיון שהחזיק בו קודם העימור שלא לב"ש מני לה וכדפי'. ומיהא דלא מני הכא גם ופקלה כהיא דרפ"ו. דבהני כיון דמחובר ניתנו לעולם אינה שכחה אפילו לא החזיק בו מתלה כיון שבבר מסוים הוא ולאי עמיד לזוכרו. והכא בגפה וגדים משום שהחזיק בו מתלה והניחו אם ס"ל לב"ש כמאן דאמרי בפימיה דמי. כך נ"ל לפיבב הברת ר"ת בירושלמי. ומיהו מה שהקשו בירושלמי קשיא לב"ש גפה וגדים הו' ופקשיא לב"ה נקר וכלים. וכן מה שאמרו מתני' דרפ"ו שעומד בגד הגת ובגד הפרלה אמאי כ"ש וכו' כמ"ש תוי"ט. הך שקלא וטריא כולה לפברת ר' יהושע אזלא וכפי' השני של הר"ב ולכך כתב הר"ש שנראה ט"ס ואיפכא מבעי' ליה וכ"כ משנה למלך. ול"ל דהיינו שהרמב"ם בחבורו פ"ה מהופ ג"כ דברי ר"י אע"פ שמסקנת התוספתא וירושלמי נראה כדברי ר"ת. משום דבכל דוכתא הלכה כר"י לגבי ר"ת וכ"ש בשקלא וטריא דירושלמי אמי אליבא דר"י. ותימה על הכ"מ שנראה שמוקי דברי הרמב"ם כמסקנת אליבא דר"ת וליתא: **ובית הלל אומרים שכחה.** הך מתני' עם היות דלעיל אנן בעדיות גבי מקולי בית שמאי ואמר בירושלמי אע"פ שאינו קל משני לדעין שהרי הוא קל לבעה"ב ומשנה לעניים. לגבי עניים נאו תומר הוא שעדיין לא זכו בו כך כתב הר"ם ומשיים ומשנתינו זו לא מצאנו בעדיות אלא מתני' דהפקר לעניים וכל עומרי השדה של קב

חף דקיי"ל ג' אינן שכחה. עכ"פ אם ג' מהג' עומרים יתר מד' קנין. לא מצינו להדי אינך ד'. והו"ל אינך ד' שכחה. לפ"ז כ"כ בא' בא ד"ק. לב"ש דאינן שכחה אמ"כ. והו"ל דהוי שכחה מצטרף. מ"כ לא מצי ירושלמי לאקשויי מינה. מדאינה קולא לב"ש מכל לד. דאינך נמי תומר לב"ש לענין צירוף. משמ"כ מתני' דגפה. אם היו כמה עמרים אצל גפה. אפי' בלא צירוף אינן שכחה לב"ש. מדמומחי' כולן אצל גפה. ודו"ק:

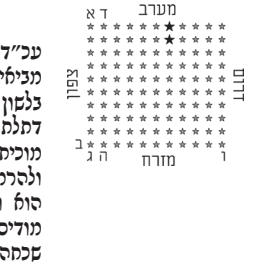
שכתה ע"כ. הרי שקברת הירושלמי דשכתה המונח מלמד דבר מסויים הוי שכתה ולא כן המונח מלמד דבר שאינו מסויים. וכתב הר"ש מתוך הקברת היה נראה מיפכח דהבר שהוא מסויים קשיא לבית הלל ממאי הוי שכתה דכיון שהוא במקום מסויים הוי כלילו לא שכחו. ודבר שאינו מסויים קשיא לב"ש ממאי לא הוי שכתה ושמא טעות סופר יש בירושלמי עכ"ל. ויש רמיזה לקברת הר"ש מרים פרק ז' לקמן אם לא נחלק בין לילן הגדל במקום מסויים למדם המניח פירות במקום מסויים. וכן נדחק הר"ש לפרש בפירוש אחר שכתב הר"ב דממתינין לקמן דוקא מליבא דרבי יהושע מהאי טעמא דלא ס"ל שיהא יותר שכתה המונח בדבר מסויים מבל למאי דכתבינן אין להטעות גירסת הירושלמי. [ושוב ראיתה לי בני החלוף מהר"ר אברהם סי' דבירושלמי עצמו פריך ממתינין דריש פ' ז' דתנן במקומו שהוא עומד בגד הגת או בגד הפרלה מתני' דב"ש ממאי לינו שכתה מ"ר יוסי ד"ה היא תמן דבר מחובר בגד דבר מחובר כרם הכא דבר תלוש בגד דבר מחובר ע"כ]. ולשון הרמב"ם פ' ה' מהלכות מ"ע המזיק בו להוליכו לעיר והניחו בשדה ושכחו לינו שכתה מבל מס נטלו ממקום למקום לאוס לגפה או לגדיש או לבקר או לכלים ושכחו הרי זה שכתה ע"כ. ומ"ש הר"ב בפירוש אחר בכל מלו דברים מס דברים מסויימים. ובירושלמי קרי לבקר ולכלים לינו מסויים. היינו כלפי גפה וגדיש: **ג ראשי שורות העומר שכנגדו מוכיח.** לשון הרמב"ם סדר המשנה היה רחוי להיות כך. העומר השכוח רמז שורה שכנגדו מוכיח מס שכוח הוא מס לינו שכוח ולשון הר"ש רמזי שורות לינו שכתה בין בתחלת שורה בין בסוף שורה. העומר שכנגדו מוכיח לסוף שורה

ציונים
ג העומר שהחזיק. מיי' סס הל"ג.

שינויי נוסחאות
ג **ראשי שורות** בד"ס השורות.

תוספות אנשי שם
בא"ד **מתני' דב"ש**. ל"ל ומאי מתני' דב"ש דלמאי כו'. וע' במל"מ סס שכוסים מהירושלמי הזה למיכו מזיל בשיטת ר"י דפליגי בגלי המזיק בו דב"ש ס"ל דהמאה אגל דבר המסויים גורס שלא יהא שכתה ומש"ה היה ר"ל דמתני' דהיה עומד בגד הגת אחיא כב"ש ומ"ל יוסי דפליגי ב"ה מודים בהיות אלא דמאי הכא דלא הוי דבר המסויים כיון דהוי מלוש בגד מבוכר ומ"ב ע"כ דגי' הר"ש היא גי' נכונה דלהירושלמי דמזיל בשיטת ר"י דבר מסויים גורס שלא יהיה שכתה ורק לר"ש הסברא בהיפך דדבר המסויים גורס שיהיה שכתה כיון דמודע ליה טעמא דזכה בו. בא"ד **ולשון הרמב"ם כו'**. הכ"ד והס"ל מפרשים דמ"ש נטלו ממקום למקום היינו לא המזיק בו כלל וכר"י וחזר בו מדבריו בפי' שפי' כר"ש. אבל במל"מ שם מפ' דגם בחבורו פוסק כר"ש אלא דמוסיף עיקר שיטת הירושלמי דג' בדר"ש על מה נחלקו על העומר שנטלו ומתו בגד הגפה כו' ור"ג שהחזיק בו להוליכו לעיר. ועפ"ז ג' זו לקח לו הר"מ בחבורו דרך אחר בפי' דברי ר"ש והוא שגם ר"ש מודה דגפה וגדיש לא גרע וכשהחזיק בו להוליכו לעיר אפילו כשלא הניחו בגד דבר מסויים לכ"ע לא הוי שכתה משום שזכה בו ומכ"ש כשגם הניחו בגד דבר מסויים אבל כשמונח בגד דבר מסויים לאוד ולא נטלו בידו ומתו שם או כשנטלו בידו ומתו במק"א שלא בגד דבר מסויים לכ"ע הוי שכתה דאף שנטלו בידו כיון שלא היתה

[הציור שייך ליכין]

אחר שלקחו זכה בו ואינו שכחה וב"ה אומרים שכחה. ג [**ראשי שורות** רווס אלצפוף ותיבנהא] מה שאומר **העומר שכנגדו מוכיח**. (סדר המשנה היה ראוי להיות כך) [שיעורו כך הוא] העומר השכוח ראש שורה שכנגדו

מלאכת שלמה

הפרלה לא הוי שכתה ע"כ. ג **ראשי שורות כו'**. ה"ר שמשון ז"ל פי' ראשי שורות לינם שכתה בין בתחלת שורה בין בסוף שורה לבירוש' דרש מקרא לינן משום שכתה אלא ממקום שמתחיל ואילך לאס יש אס שורה של עמרים והתחיל לעמר בעמר אני או שלישי והניח לאס השורה שהיה בדעתו ומזר ושכחו לא הוי שכתה. **העומר שכנגדו מוכיח**. פי' אלא יָבֹא ולסוף שורה אלטריך כמו שפי' ר"ע ז"ל ולזה הפי' הסכים הרמ"ך ז"ל וכתב עוד ומה שפרשתי לעי' דבתוספתא מוכיח דפליגי בעומר שהמזיק בו להוליכו לעיר והניחו בגד הגפה או בגד הגדר הן הן דברי ר"י אבל ר"י אומר דפליגי בלא המזיק בו אבל בהמזיק בו מודים והרמב"ם ז"ל

י כ י ן — תפארת ישראל — ב ו ע ז

ז. וירושלמי אמרי' דבכה"ג שמכר במשנה כ"ע לא פליגי דהוי שכתה ולא דמי להך דלקמן מ"ש בהניחו סמוך לקמה וכו' אלא פלוגתייהו בעומר שהמזיקו להוליכו לעיר. דלת"ג דמודו בה ב"ה במתני' דלקמן דאינה שכתה. ה"ט דבעינן שיהא נשכח מ"ע ולא מגד ד"ת. ומדהמזיק בו להוליכו לעיר. ממילא דעל ידי זה שכח. דסבר שכבר פינה כל העמרים מהשדה. מה שאין כן הכא שהניחו בגד דבר מסויים. אבל ת"ג שהחזיק להוליכו לעיר אעפ"כ היה לו לזכור ע"י המקום המסויים. ומדשכתה כשכתה מל"ע דמי **(ב)** [כגלפע"ד פי' הירושלמי ולרמב"ם פ"ה ממ"ע ה"ט דדוקא כשנטלו להוליכו לעיר כבר זכה בה בעה"ב. משא"כ כשהניחו אמ"כ בגד דבר מסויים. גלי דעתיה שלא היתה נטילה לשונה על מנת להוליכו לעיר] ויש מומרים לפליגי הכא בלא המזיק בו להוליכו לעיר: **ח. (ג)** ר"ל לראשי שורות. או עומר שכנגדו מוכיח. או עומר שהמזיק. לף לכולהו דמי לעומר שהניחו גבי גפה וגדיש דבר מסויים. אף"ה נחלו ג' מודו ב"ש וב"ה שאינה שכחה. ולראשי שורות ועומר שכנגדו מוכיח מפרש במ"ד: **ט.** ר"ל בהיו כאן י' על י' שורות עמרים. לאפשר למנות השורות מלפון ללרום או ממזרח למערב. ושימר שורה מנוכה ג' מלפון ללרום ושכח עומר ג' מהאמלעים. ככוכב גדול הזה [ראה ציור בשוליים] הנראה באמלע שיטה האמרכזי או העומר שנאלו למזרח. ככוכב הגדול שבשיטה האמוכה לה שאמאכה ג"כ מלפון ללרום. מוכיח עליו שאינה בגל אשוב מלאפשר לו לשוב אל העומר השכוח כשיעמר השורה היא ממזרח למערב. ולכן הו"ל כאילו לא התחיל עדיין בשיטה ההיא. ואין שכחה קודם שהתחיל לקנור. ואע"ג דאין עומר מגיע אל העומר כלקמן [מ"ש] שאני הכא. דשורה מדאה היא שלא התחיל בה עדיין:

משנה ראשונה

עכ"ד. אבל במשניות שלנו אינא נמי הך בעדיות וגם הרמב"ם והרא"ש מבינין אותה שם בפירוש. והתום' רפ"ח דכתובות בשיטו הירושלמי דלעלמא בלשון אחר מן הר"ש כאן. ג **ראשי שורות וכו'**. הר"ש מפרש דתלת מילי קתני ממתני' דראשי שורות אינם שכחה וכן העומר שכנגדו מוכיח וכן עומר שהמזיק בו ואכולהו קאי מודיס שאינו שכחה. ולהרמב"ם מבי מילי קתני דראשי שורות העומר שכנגדו מוכיח מדלא הוא וה"ק דראשי שורות רואין בעומר שכנגדו אי הוי שכחה. ולפ"ז מודיס לן אלא אלא מעומר שהמזיק בו לאוד וכן משמע לשון שאינו שכחה ולא תני שאינם. ומיהו קשה דה"ל למיתני עומר שהמזיק למודיס בריבוי אחד בעומר בפרט פלוגתייהו לומר דבהא מודו ואפילו מפסיק במלתא אחריתא. וגם להר"ש קשה לשון מודיס לגבי דראשי שורות ועומר שכנגדו מוכיח דלא שייך מודיס אלא בענין זה שנחלקו בהד לד מודיס אבל דבר שאינו ענין למחלוקתם לא שייך בית לשון מודיס. ואפילו לעומר שהמזיק לא שייך מודיס להר"ש מפרש כפי' הבי דמתני' לעילא דלא אירי בהא בהמזיק מה ענין זה לזה. והרמב"ד מפרש דראשי שורות ושכנגדו מוכיח מדלא הוא אבל מפרש בע"א כמו שנכתוב לקמן. **העומר שהחזיק בו**. דמשהמזיק זכה בו ומו לא מהני שכחה דשכוח מעיקרו בעינן כדלמר פ"ק דב"מ דף י"ח. רש"י בתמ' קוטה מ"ה. וכתבנו מזה לעיל.

תוספות אנשי שם כוונתו להוליכו לעיר עדיין לא המזיק בו לזכות בו ולא נחלקו אלא כשנטלו ונתנו בלא דבר מקויים שזה ע"ל שלא אלא נטלו להוליכו לעיר היתה כוונתו לזכות בו שהרי נתנו בלא דבר מקויים ולכך ס"ל לב"ש דלא הוי שכחה וב"ה סברי דלפ"ה הוי שכחה מ"מ כיון שהיתה כוונתו להוליכו לעיר שמא לא הוי שכחה אף שהניחו בלא דבר שאינו מקויים ע"ש.

מיטטריך כמו שמפרש ע"כ. ודעת הר"ב עיין לקמן: **ד שנים שהתחילו מאמצע שורה.** על עמריס זה הכר"ב והכר"ש ועיין מ"ש לעיל פרק ד' משנה ו': **שלאחריהם אינו שכחה.** לשון הר"ב לפי שמכו זה על זה וממון כך נשכח ע"כ. וכיוצא בזה כתבי הר"ש ופירוש לפירושם דוחכחת משמע שלא ע"י אחר שעמך וכיוצא בזה כתבתי לעיל משנה ג'. ולפירוש זה ואלו הן רואי שורות אפילו אחד קטן. וכן כתב הר"ב יחיד שהתחיל וכו' השתא מפרש להו

ציונים
ד שנים שהתחילו. עם הלכה יח. יחיד שהתחיל. עם הל"י.

שינויי נוסחאות
ד **ואלו** בד"ס אלו. **שורות** עם השורות. **פניו לצפון וזה פניו** בד"ג **פנה לצפון וזה פנה** וכ"ה בירושלמי. **את שלפניהם** בד"ס ל"ג מלת **את**. **ואת שלאחריהם** בד"ס ושלאחריהם. **יחיד** בד"ס ויחיד.

שֶׁהֶחֱזִיק בּוֹ לְהוֹלִיכוֹ אֶל הָעִיר, וּשְׁכָחוֹ, מוֹדִים שֶׁאֵינוֹ שְׁכֻחָה: ד וְאֵלּוּ הֵן רָאשֵׁי שׁוּרוֹת. שְׁנַיִם שֶׁהִתְחִילוּ מֵאֶמְצַע הַשּׁוּרָה, זֶה פָּנָיו לְצָפוֹן וְזֶה פָּנָיו לְדָרוֹם, וְשָׁכְחוּ לִפְנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם, אֶת שֶׁלְּפְנֵיהֶם, שִׁכְחָה. וְאֶת שֶׁלְּאַחֲרֵיהֶם, אֵינוֹ שִׁכְחָה. יָחִיד שֶׁהִתְחִיל מֵרֹאשׁ

ד שנים שהתחילו מאמצע שורה. על עמריס זה הפך פניו לצפון וזה הפך פניו לדרום: **ושכחו לפניהם.** לאחר שהתחילו לעמר ולגו עומר ושכחוהו הוי שכחה דקיימן בית לא תשוב לקחתו (דברים כ"ד): **ולאחריהם אינו שכחה.** לפי שהפכו פניהם זה לצפון וזה לדרום והתחילו לעמר נשאר עומר אחד ביניהם ושכחוהו: **אינו שכחה.** לפי שמניהם שכחו זה על זה וממון כך נשכח: **יחיד שהתחיל מראש השורה.** השתא מפרש להו למתני

פירוש המשניות להרמב"ם

מוכיח אם שכוח הוא אם אינו שכוח ומה שאמר ומודים שאינו שכחה (בשלא שכחה) [אע"פ שלא שכחוהו] סמוך לגפה ולגדיש [אלא בתוך השדה כי המחלוקות אינה אלא בשלקחו ממקום למקום] כאשר בארנו במה שהקדמנו. ד מה שאמר **ושלפניהם שכחה.** כי מה שיש לפני כל אחד ואחד מהם הוא אחורי השני ואסור לו לחזור לאחוריו

מלאכת שלמה

ומכח עומר ג' לאחריו אינו שכחה מפני שהוא גידון מזרח ומערב והך ברייתא מתניין ביחיד שהתחיל לקלוט מצפון לדרום והורה בדעתו שכך היא השורה ומכח בחמצע שורה ועבר משם ולהלן ומשמעי' לאיכא גווני אלא הוי שכחה כגון לאיכא עומרים אלא השכוח אלא נטלן עדיין וכיון היא כנגדו מוכיח להוכיחו דלהוי שורה אע"ג דהוי בקדר אחר והוא ממזרח למערב אף"ה מצילין חומו ולא הוי שכחה ונדונו מזרח ומערב לשורה. ומשמע עכשיו לענין רואי שורה גרידא אחד יחיד ואחד שנים גילוחת בין בקמה בין בעמרים מלוסים לאיכא קלוט ולא עמור קודם לו ולאו שכחה הוי. וקוץ שורה נמי אחד יחיד וג' שנים גילוחת אלא עברו משם ולהלן לקלוט ואפי' בבלא ג' משיבא וגילוחת ואפי' סמוכה לגפה לא הוי שכחה לאיכא בל תשוב. אבל אמצע שורה לאיכא רואי שורה היכא לאיכא קניף לסוגפה זה לא שנינו אלא בשנים אבל לא ביחיד ובני שנים דשניהם הניחוהו לאחריהם הוי דחשיב רואי שורה אבל לא ביחיד דבני יחיד כיון דבני דעתיה הוי גופיה שקלר קודם ואחר לא מהני אמצע לרואי אלא קניף לסוגפה ולהוכיחה לשורה למזרח ולמערב והיינו ברייתא וכיון דבני יחיד אי איכא הוכחה מילי כ"ש לבני שנים להא יפה כח שנים מכח יחיד כנ"ל. ואחר ימים מצאתי דברי ר"י מקימפונט ז"ל דמפ' מתני' מילי מילי קתני אלא אלא המיך והרוח השמועה כמוני. וז"ל רואי השורות פי' אם יכתן אינו שכחה ורואי השורות מפ' לק' שנים שהתחילו מאמצע שורה זה פניו לרוח נפון וזה פניו לרוח דרום ושכחו לפניהם ולאחריהם שלפניהם שכחה ושלאחריהם אינו שכחה פי' ד"ל כאו"א קמך על חבירו ואמר חבירי יקלוט משם ומצא אלא קלר לא זה ולא זה הוי שכחה. מיהן לרואי שורות ג"כ יונה דכתיב כי תקלוט ושכחת מה שתהא קולר אתה שוכח כלומ' מה שהתחלת לקלוט ושכחת הוי שכחה יפלו רואי שורות אלא התחלת בהן כלל אהכי לא הוי שכחה. העומר שכנגדו מוכיח פי' אם שכחו לא הוי שכחה תניא כיצד היו לו עשר שורות אל עשר עשר עמרים והתחיל לעמר שורה ג' מן הצפון לדרום ושכח עומר ג' לבד סוף השורות חומו העומר אינו שכחה מפני ש"ל מוכיח לעשותו שורה כשתשוב ממזרח למערב אבל אמצע שורה לא נגע כלל ומצא העומר הזה סוף שורת נפון ודרום ורואי שורת מזרח ומערב. והעומר שהמזיק בו להוליכו לעיר והניחו ושכחו אינו שכחה מפני שזכה בו מעת שהמזיק בו להוליכו לעיר וכבר חוקימנא לה בר' יהושע אליבא דר' אלעזר ברס בר' אליעזר כשהמזיק בו ושכחו מחלוקת ב"ש וב"ה עכ"ל ז"ל. עד כאן מה שמצאתי מפי' הר"ש אירלי"ו ז"ל. אבל בשהדעת אחרת מפירושיו ז"ל מצאתי שכתב וז"ל רואי שורות דעומר שכנגדו מוכיח מוחיס לסיפא קמי ומ"ק רואי שורות דעומר שכנגדו מוכיח מודים ב"ש וב"ה בזה שאינו שכחה לאע"פ שהיו סמוכים הרואים לגפה ולגדיש העומר שכנגדו הוא המוכיח להשילו כדמפ' ואזיל בתתני' העומר שהמזיק בו להוליכו לעיר ושכחו בבל הגפה או בבל הגדיש מודים שאינו שכחה שכבר זכה בו על מה נחלקו על שלא המזיק בו אלא שנשכחו אם משעה ראשונה או שנטלו ממקום למקום שלא להוליכו לעיר ומתמה בר' יהושע להלכתא כוותיה לגבי דר' אליעזר ע"כ. ד **שנים שהתחילו בו'**. ז"ל הר"ש אירלי"ו ז"ל שנים שהתחילו מאמצע השורה שהרי השלה שורות של עמרים מלוקים כגון עשר שורות של עשר עשר עמרים ובאו שני פועלים והתחילו לעמר מאמצע שורה או שהתחילו לקלוט כשדר שורות הזריעה דמתני' בין בתלוש בין בשמובר מיירי כדמוכח בירושלמי. שלפניהם שכחה. אם לגבו כמה שהיה לפניהם להיינו עומר שכנגדו ושכחו באמצע הוי שכחה שכבר הוכיחו שהשורה הסיה מצפון לדרום היא שזה פניה לצפון ומצידו לדרום ואין בהם רואי שורה. ושל מחריהם אינו שכחה. אבל אם הניחו בין שני גדיהם עומר ג' או ג' כגון שלא התחילו זה בבל זה שלא שהרחיקו זמ"ז זה עומר וזה עומר אותם שני עמרים אינם שכחה שמע הניחו אותם לרואי שורות ממזרח למערב מאחר שהתחילו מאמצע מקצת מוכיח שבאמצע יש תחלה. אבל יחיד שהתחיל מראש שורה והניח אחריו עומר ולגו עליו ושכחו הוי שכחה שאין כאן מוכיח שיהא באמצע רואי שורה ולפניו לא הוי שכחה כשלא לגו שלא שהניח אותם בסוף השורה והתחיל באחרת שאחר שלא עשה ממנה להלן כלום אינו בבל תשוב ואמנות אותן שאים או אחת שהניח

י. לכאיב כי תקלוט קנירך ושכחת מעמר דוקא בשכבר התחיל לקלוט ואח"כ שכח. ולא בשהניח עומר שברואי שורה ובדעתו לקחתו והתחיל בעומר שבגדו. ואח"כ שכח הרואי שורה. אינה שכחה. וכמו כן כתיב לא תשוב לקחתו. שמע מינה שכבר לגו עליה. לאפוקי עומר שבסוף שיטה: **יא.** לעמר או לקלוט: **יב.** העומרים שבבל תני השורה: **יג.** ר"ל העומר הממונע בין שני גבות הקומיים: **יד.** דמע"ג דאומו עמיר שנשכח למטה בסוף השורה בנפון. הו"ל בגבי אומו שפניו לנפון. כעומר שבסוף שורה שלא הגיע אליו עוד. עכ"פ לגבי אידך שהלך לדרום. הו"ל כאילו כבר הגיע אליה. מדסמך ע"ש לקלוט לדרום על סמך שחבירו יקלוט כל תני שורה שלנפון: **טו.** דהעמיר הממונע ביניהן. כיון דשניהן לא הגיעו אליה עוד. ולא לגו עליה. הו"ל היא בבלאם שיטה. וכ"ם יחיד שנשכח עמיר שבראש שיטה והיינו דקתי ליה רואי שורות ולא רואי שורה. ע"כ משום דיש בתן ג' שורות ע' לזה שלנפון וע' לזה שלדרום. והשתא

משנה ראשונה

ד **שלאחריהם אינו שכחה.** פי' הר"ב לפי שמניהם שמכו זע"ז כו' ע"כ ולפי ניחא ליה לפרש שדעתם לעשות מה שאחריהם שורה